

Nodokļu konvencijas

Publicēts: 26.08.2020.

Atjaunināts: 01.07.2023.

Nodokļu konvenciju galvenie mērķi [↗](#)

Nodokļu dubultās uzlikšanas novēršana

Nodokļu nemaksāšanas novēršana

Nodokļu uzlikšanas tiesību precīza sadalīšana starp līgumslēdzējām valstīm

Diskriminācijas nodokļu uzlikšanas veidā novēršana

Galvenie nodokļu konvenciju uzdevumi [↗](#)

Nodrošināt katras līgumslēdzējas valsts investoriem otrā līgumslēdzējas valstī stabilu nodokļu maksāšanas režīmu, iekļaujot nodokļu konvencijā noteikumus, kas atrunā otrā valstī veiktās uzņēmējdarbības rezultātā gūto ienākumu un tajā esošā kapitāla aplikšanas ar nodokli kārtību, iekļaujot konvencijā precīzus noteikumus attiecībā uz pasīvo ienākumu - dividenžu, procentu, komisijas maksu un autoratlīdzību, kā arī kapitāla aplikšanu ar nodokli, t.sk. nosakot maksimālo nodokļa likmi, ar kādu šie ienākumu veidi un kapitāls var tikt aplikti ar nodokli otrā valstī.

Radīt likumīgu pamatu abu valstu nodokļu administrāciju tiešai sadarbībai, lai novērstu iespējas izvairīties no nodokļu maksāšanas. Lai to sasniegtu konvencijās tiek iekļauts pants, kas uzliek katras līgumslēdzējas valsts nodokļu administrācijai pienākumu sniegt otras līgumslēdzējas valsts nodokļu administrācijai informāciju par otras valsts rezidentu darījumu partneriem un par otras valsts rezidentu pirmajā valstī saņemtajiem ienākumiem.

Ja starp valstīm nav noslēgta nodokļu konvencija, tad vienas valsts investori otrā valstī tiek aplikti ar nodokļiem vienīgi, pamatojoties uz otras valsts nacionālajiem nodokļu normatīvajiem aktiem. Otrā valsts var mainīt gan nodokļu likmes, gan arī apliekamā ienākuma aprēķināšanas kārtību. Šādā situācijā investoriem netiek garantēta nodokļu uzlikšanas noteikumu nemainība ilgākā laika periodā un līdz ar to nav iespējams precīzi plānot investīcijas, to atmaksāšanos un peļņu. Tādējādi ilgākā laika periodā nav nodrošināta stabilitāte attiecībā uz nodokļu uzlikšanu vienas valsts investoru otrā valstī gūtajiem ieņēmumiem vai tur esošajam kapitālam. Situācijā, kad abas valstis nodokļu uzlikšanas jautājumos vadās tikai pēc nacionālajiem nodokļu normatīvajiem aktiem, nav atrisināts jautājums par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu un minētā jautājuma nesakārtotība var negatīvi ietekmēt jautājumu par vienas valsts rezidentu investīciju ieguldīšanu otrā valstī.

Ja starp valstīm nav noslēgta nodokļu konvencija, tad vienas valsts nodokļu administrācijai nav pienākuma atbildēt uz otras valsts nodokļu administrācijas pieprasījumu sniegt informāciju par otras valsts nodokļu maksātāju darījumu partneriem pirmajā valstī un par otras valsts nodokļu maksātāju pirmajā valstī saņemtajiem ienākumiem. Bez minētās informācijas otrai valstij ir apgrūtināta tās rezidentu ārvalstīs gūto ienākumu aplikšana ar nodokļiem, kā arī ir problemātiski piemērot vairākas speciālas nacionālo nodokļu normatīvo aktu normas, piemēram, noteikumus par apliekamā ienākuma koriģēšanu, pamatojoties uz cenām, kādas būtu piemērojamas darījumos starp nesaistītām personām.

Nodokļu konvencijas apstiprināšana Saeimā nenozīmē, ka var tikt uzsākta tās piemērošana. Apstiprināšana Saeimā nozīmē, ka Latvijas puse ir izpildījusi nepieciešamās prasības, lai nodokļu konvencija stātos spēkā. Par minēto prasību izpildi otrai līgumslēdzējai valstij diplomātiskā ceļā (iesniedzot oficiālu notu) paziņo Ārlietu ministrija. Līdzīgā veidā par nepieciešamo prasību izpildi paziņo otra līgumslēdzējas valsts. Šāds pēdējā paziņojuma (notas) datums (vai tā saņemšanas datums) parasti saskaņā ar konkrētas nodokļu konvencijas noteikumiem tiek uzskatīts par nodokļu konvencijas spēkā stāšanās datumu. Savukārt konvencijas noteikumu piemērošana tiek uzsākta ar to kalendāro gadu, kurš seko gadam, kurā nodokļu konvencija stājas spēkā. Konvenciju spēkā stāšanās un piemērošanas uzsākšanas datumi norādīti tabulā par konvenciju statusu 4. un 5.ailē.

Latvija darbu pie nodokļu konvenciju noslēgšanas uzsāka 1992.gadā, un līdz šim sarunas par nodokļu konvenciju noslēgšanu ir notikušas ar 74 valstīm. Tajā skaitā nodokļu konvencijas ir parafētas ar 67 valstīm, uzsākta 63 konvenciju piemērošana (ar 4 valstīm stājušies spēkā piemērošanai protokoli par spēkā esošo nodokļu konvenciju grozīšanu), un ar 6 valstīm nodokļu konvencijas plānots pārskatīt.

[Konvenciju statuss \(30.06.2023.\)](#)

* 2006.gada 3.jūnijā Melnkalnes parlaments pieņēma lēmumu par Melnkalnes Republikas neatkarības pasludināšanu, vienlaicīgi nolēmot, ka Melnkalnes Republika piemēro starptautiskos līgumus, ko noslēgusi Serbijas un Melnkalnes valstu savienība un kas attiecas uz Melnkalnes Republiku, līdz ar to 2005.gada 22.novembrī parakstītā Latvijas Republikas valdības un Serbijas un Melnkalnes Ministru padomes konvencija par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem tiek piemērota gan attiecībā uz Melnkalni, gan Serbiju.

2020. gada 1. februārī Latvijā stājusies spēkā daudzpusējā konvencija nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas novēršanas pasākumu ieviešanai attiecībā uz nodokļu konvencijām (turpmāk – Konvencija) (parakstīta 2017. gada 6. jūnijā). Tādējādi, līdz ar Konvencijas spēkā stāšanās brīdi Latvija un noteiktas jurisdikcijas, kurās Konvencija ir stājusies spēkā pirms Latvijas, ir kļuvušas par Konvencijas līgumslēdzējām pusēm, un var tikt uzsākta tās piemērošana. Uz Konvencijas spēkā stāšanās brīdi Latvijā minētās jurisdikcijas ir šādas: Austrija, Beļģija, Kanāda, Dānija, Somija, Francija, Gruzija, Islande, Indija, Īrija, Izraēla, Luksemburga, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Katara, Krievija, Serbija, Singapūra, Slovākija, Slovēnija, Zviedrija, Ukraina, Apvienotie Arābu Emirāti un Apvienotā Karaliste. Jāatzīmē, ka šis jurisdikciju skaits pieaugs līdz ar Konvencijas stāšanos spēkā citās jurisdikcijās, ar kurām Latvijai ir noslēgtas nodokļu konvencijas. Papildus informācija pieejama [OECD mājaslapā](#).

Konvenciju ir izstrādājusi ESAO ar mērķi pēc iespējas īsākā laika posmā un pēc iespējas vienotā veidā nodrošināt ESAO BEPS novēršanas pasākumu plāna – pasākumu Nr.2 (Hibrīdu nesaderības), Nr.6. (Nodokļu konvenciju neatbilstošas izmantošanas novēršana), Nr.7 (Izvairīšanās no pastāvīgās pārstāvniecības statusa novēršana) un Nr.14 (Strīdu izšķiršanas uzlabošana) aktivitātēs noteiktā minimālā standarta un rekomendāciju ieviešanu un piemērošanu attiecībā uz noslēgtajiem nodokļu līgumiem.

Latvija ir izvēlējusies piemērot tikai un vienīgi tās Konvencijas normas, kas nodrošina BEPS pasākuma plāna minimālā standarta (ietverts 6. un 14. aktivitātēs) attiecībā uz nodokļu līgumiem ieviešanu – Konvencijas 6.pants – Preambula (kas papildus dubultas nodokļu uzlikšanas novēršanai paredz arī novērst nodokļu līgumu noteikumu neatbilstošu piemērošanu, BEPS – 6.aktivitāte); Konvencijas 7.pants (Galvenā mērķa tests (Principal Purpose Test - PPT), BEPS – 6.aktivitāte); Konvencijas 16.pants (Savstarpējā saskaņošanas procedūra, BEPS – 14.aktivitāte); un Konvencijas 17.pants (Atbilstošās korekcijas, BEPS – 14.aktivitāte). Lai nodrošinātu pēc iespējas plašāku BEPS noteikto risku novēršanu, Latvija vēlas Konvenciju attiecināt uz visiem tās noslēgtajiem nodokļu līgumiem, kuros nav ietverts minētais BEPS minimālais standarts (uz šo brīdi no Latvijas paziņotajiem 57 nodokļu līgumiem Konvencija tiks attiecināta uz 44 nodokļu līgumiem, jo visas valstis ar kurām Latvijai ir noslēgtas nodokļu konvencijas vēl nav iesniegušas attiecīgo paziņojumu (Konvencijas piemērošana pamatojas uz divpusējības principu)).

Valstis vai saistītās/atkarīgās teritorijas, ar kurām nodokļu informācijas apmaiņas līgumi ir stājušies spēkā

Nr.	Valsts vai saistītā/atkarīgā teritorija	Parafēšanas datums	Parakstīšanas datums	Spēkā stāšanās datums	Datums, no kura tiek piemērota
1.	Gērsni	23.09.11.	05.09.12.	04.10.13.	01.01.14.
2.	Džersija	10.08.12.	28.01.13.	13.12.13.	01.01.14.

Valstis vai saistītās/atkarīgās teritorijas, ar kurām uzsāktas sarunas par nodokļu informācijas apmaiņas līgumu noslēgšanu

Nr.	Valsts vai saistītā/atkarīgā teritorija	Noturētie sarunu raundi

[MK 30.04.2001. noteikumi nr.178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi"](#)